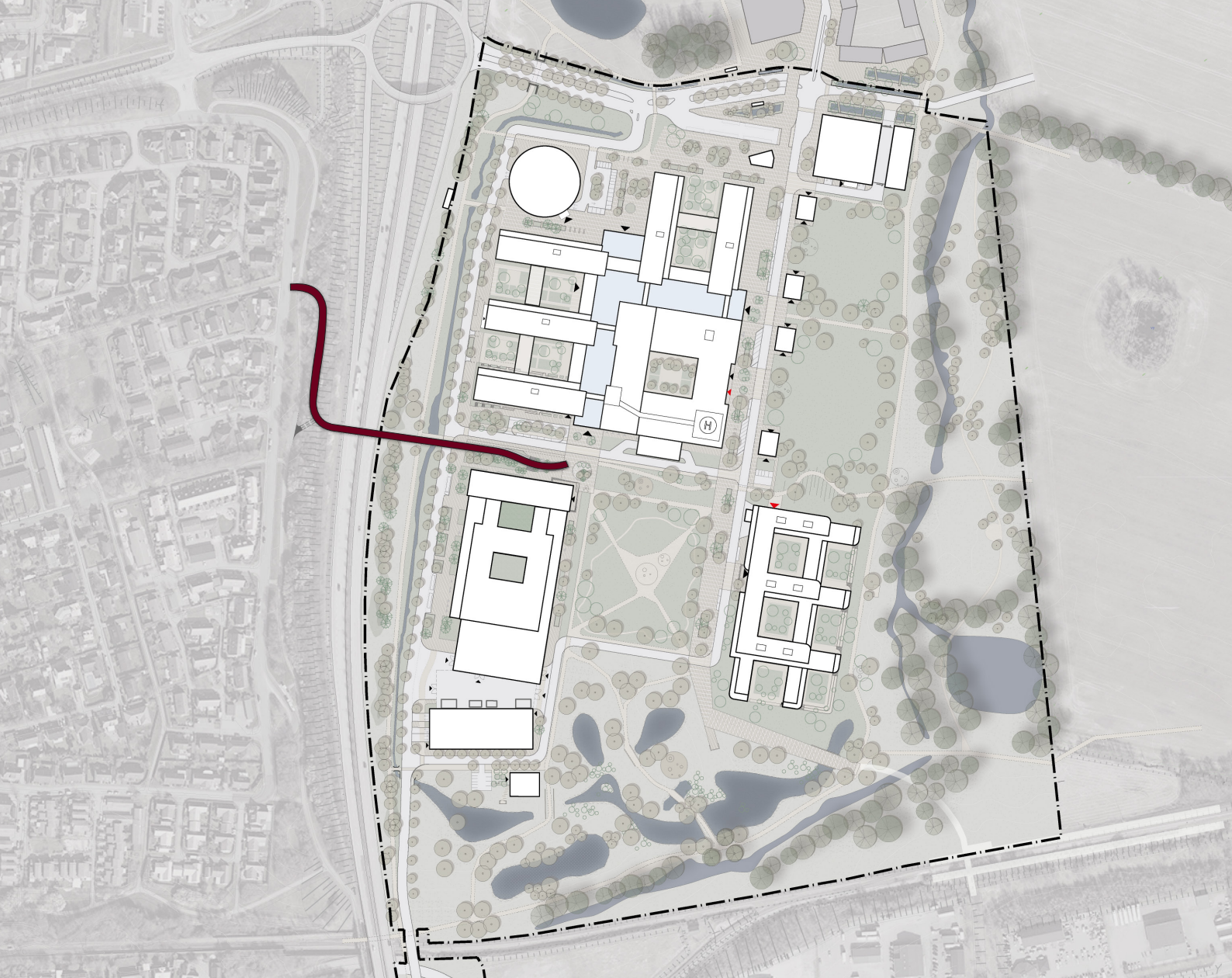

Bedömningsrapport till projekttävling

Gång- och cykelbro

över Österleden vid nya sjukhuset Helsingborg

2025-05-19

helsingborg.se

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bakgrund	3
Nya sjukhuset	3
Österleden och angränsande broar	4
Del i cykelnät	4
Projekttävling	5
Deltagande	5
Förslag 1: Bölja	6
Förslag 2: Vågen till NSH	8
Förslag 3:	10
Fortsatt arbete	12
Bedömningsgruppens rekommendation	12
Utveckling i fortsatt arbete	12

Inledning

Bakgrund

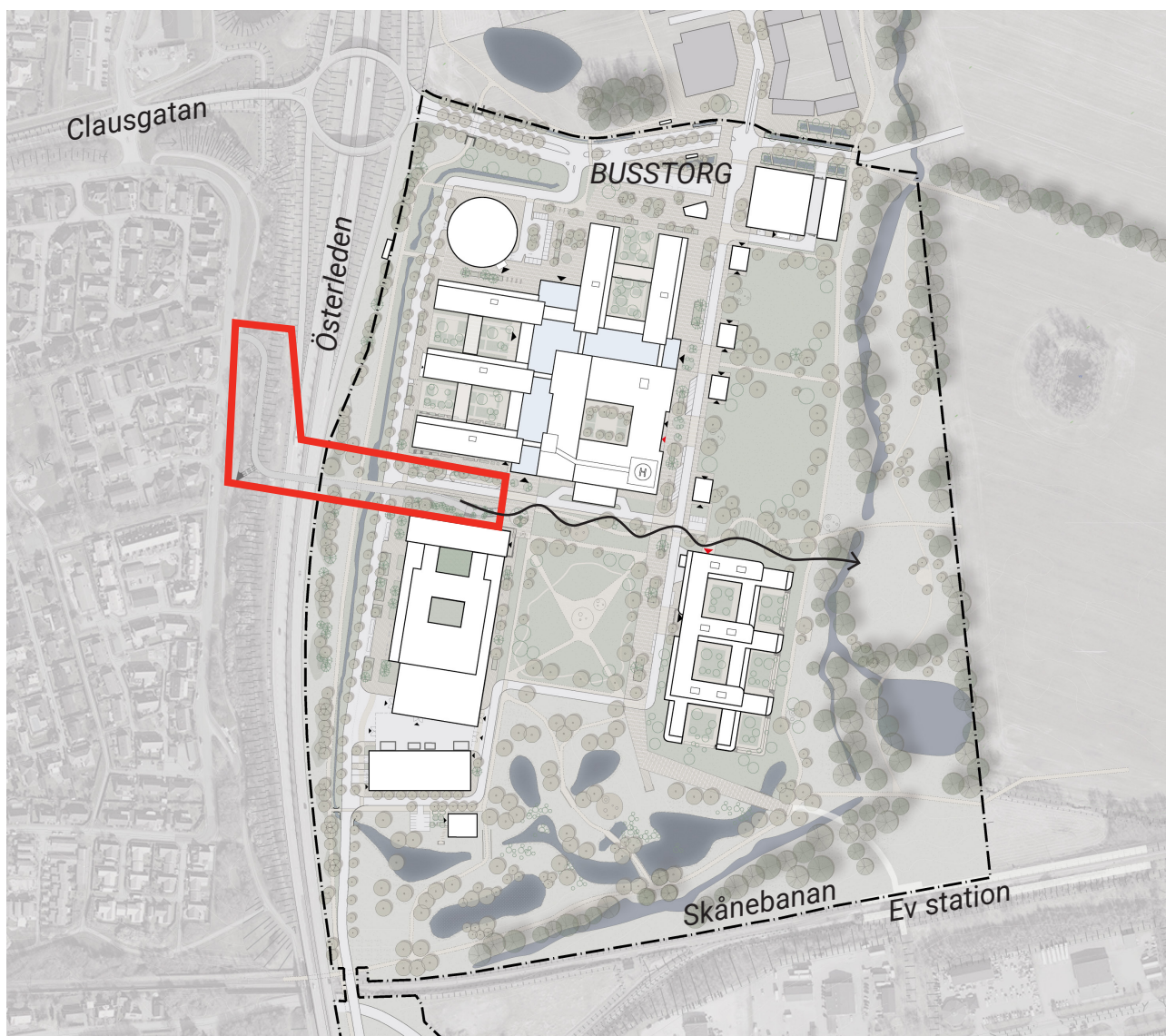
Detaljplanen för nya sjukhuset i Helsingborg har vunnit laga kraft och nu går vi in i nästa steg. En del i förverkligandet av planen innebär att staden ska förbereda för byggandet av en gång- och cykelbro över Österleden.

Gång- och cykelbron blir en viktig länk till staden och en markör för det nya sjukhuset eftersom många människor rör sig på Österleden. För att kunna ta hänsyn till bron i planeringen av sjukhuset behöver man veta hur bron ska se ut och var pelare och landfästen ska stå. Därför gör vi denna projekttävling med efterföljande projektering i samverkan mellan staden och regionfastigheter.

Nya sjukhuset

Sjukhuset är en samhällsviktig funktion som ställer krav på god tillgänglighet för alla trafikslag. Placeringen i närheten av större motortrafikleder ger goda kopplingar för biltrafik och denna bro ger bra gång- och cykelkopplingar till större delen av Helsingborg.

Utgångspunkten är att huvudentrén hamnar i norr, i anslutning till ett nytt busstorg, men att det även finns entréer för besökare i riktning mot gång- och cykelbron. Cirka 3000 personer jobbar på dagens sjukhusområde och ansatsen är att det blir ungefär lika många på det nya sjukhuset. Cykel är ett viktigt färdmedel för de anställda.

Merparten av besökare till sjukhuset kommer normalt till sjukhuset med bil, men ambitionen är att så många som möjligt ser det attraktivt att cykla eller gå till sjukhuset.

Tanken är att höja upp marken runt sjukhusets entréplan, där bron landar på den upphöjda nivån. Transporter för sjukhuset och tekniska försörjning kommer in i ett källarplan. Det finns en kvartersgata på sjukhusområdet för ambulanser och annan trafik som passerar under bron.

Utmed Österleden ligger ett grönområde som utgör skyddsavstånd från vägen samtidigt som det ska hantera dagvatten och ytvatten runt sjukhusområdet. Här finns befintliga och nya ledningar att ta hänsyn, och det ska in en cykelväg.

Staden kommer utöver denna bro att projektera och bygga en gatuanslutning från Clausgatans trafikplats på Österleden i norr och grönytor runt sjukhusområdet. I samarbete med Trafikverket ska en anslutning in till sjukhuset byggas över Skånebanan i söder.

Österleden och angränsande broar

Österleden (väg 111) är en kommunal motortrafikled med fyra körfält och en trafikmängd på 25 000 - 40 000 fordon per dygn i olika snitt. Vägen har

trafikplatsen med broar i betong som är byggda runt 2010. Clausgatans trafikplats direkt norr om det tänkta broläget har inga gång- och cykelbanor i trafikplatsen. Strax norr om trafikplatsen finns en bro för buss, gång och cykel med en utformning av pelarna i Österledens mittremsa som skiljer sig från övriga broar. Ytterligare norr om denna bro planeras en gång-, cykel- och ridbro som ska förbinda ett nytt bostadsområde öster om Österleden med staden på den andra sidan.

Del i cykelnät

Gång- och cykelbron blir en kommunal anläggning med en delad finansiering mellan Staden och Regionfastigheter. Förutom att nå sjukhuset kommer det att etableras ett stråk till kommande stadsdelar öster om sjukhusområdet. Platsen där bron landar på sjukhusområdet regleras med servitut.

Cykelbron ska ansluta till stadens cykelvägnät med en flack ramp i ett grönområde mellan Österleden och villaområdet Humlegården i utkanten av Ramlösa. Grönområdet har en avskärmade funktion mot Österleden. Härifrån finns bra cykelvägar västerut mot centrala Helsingborg och Ramlösa station såväl som nord-sydliga stråk.

Projekttävling

Denna tävling utgör steg 2 i upphandlingen av broprojekteringen. Tio intresseanmälningar har utvärderats i steg 1 utifrån referenser från tidigare liknande uppdrag, personal och en kort beskrivning av idé och genomförande. Tre anbudsgivare har valts ut till tävlingsdelen, som startade efter årsskiftet och inlämnades 2025-03-10.

Kommande uppdrag

Det uppdrag som handlas upp omfattar framtagande av förslagsritningar med tillhörande teknisk beskrivning för gång- och cykelbron inklusive murar, trappor mm runt landfästen som blir del av stadens anläggning. Handlingen ska kunna användas som underlag i upphandlingen av en entreprenad. Det ingår att utvärdera och välja material, konstruktionstyp, antal stöd och exakt placering av bron i det kommande uppdraget.

Bedömningskriterier

Bedömningen av tävlingsbidragen görs utifrån redovisade mål för utformningen av gång- och cykelbron:

- Effektiv och funktionell förbindelse både för snabba cyklister och personer med varierad rörelseförmåga.
- Trygg och attraktiv förbindelse för alla under hela året, på dagen och på natten.
- Identitetsskapande markör för satsningen på en stor samhällsviktig verksamhet.
- Del av sjukhusets sinnliga miljö för hälsa där konst och arkitektonisk gestaltning är viktigt.
- Hållbar i sina materialval under produktion och framtida drift och underhåll.
- God arbetsmiljö, hanterbar påverkan på omgivningen under byggtiden och inom budget.

I upphandlingen fanns även funktionskrav, som kunde ifrågasättas, gällande teknisk livslängd, bredd, tillgänglighetsanpassning och möjligheten att göra en trappa vid en korsande cykelväg. Alla tävlingsbidragen uppfyller funktionskraven.

Vi utgår från att flera både stora och små frågor kommer att behöva utredas i det kommande uppdraget. Inget av förslagen kommer att kunna förverkligas rakt av. En fråga som diskuterats i bedömningsgruppen är till exempel trygghet och säkerhet runt sjukhuset kopplat till psykiatri och andra riskgrupper, och hur det behöver tas om hand på en bro över Österleden. Det kan även handla om grundläggande frågor, som att fördjupa utvärderingen av materialval eller utveckla frågor om belysningen och mötet med områdena på sidorna. Tankesättet och utvecklingsbarheten i koncepten har varit viktiga i bedömningen.

Det finns ekonomiska skillnader mellan alternativen, men inget av broförslagen har bedömts genomförbart ur den aspekten.

Deltagande

Utvärderingen av tävlingsförslagen har gjorts av bedömningsgruppen som består av tjänstemän från Helsingborgs stad och *Regionfastigheter.

- Björn Bensdorp-Redestam (stadsarkitekt)
- Torgny Johansson (processledare)
- Emma Engleson* (arkitekt)
- Nilsmagnus Sköld* (konstenheten)
- Camilla Lundgren (drift och underhåll)
- Johanna Elgström (landskapsarkitekt)
- Staffan Martini (projektledare)
- Heléne Nilsson (trafik)

Bedömningsgruppen har haft två möten, 2025-03-19 samt 2025-04-28. För sjukhusprojektet finns ett gestaltsråd som fungerat som referensgrupp i utvärderingen, där förslagen visats 2025-03-19 och rekommendationen förankrats 2025-05-05. Frågor om genomförande och ekonomi har kunnat hanteras i sjukhusets projektgrupp och styrgrupp. Avstämning inför tilldelning gjordes 2025-05-15.

Förslag 1: Bölja

Förslaget Bölja är en stålbro med en indelning i fem fack. Huvudbalkar i stål går upp i varierande höjd över gång- och cykelbanan, där växelvis den ena balken är högre och tar mer last medan motsvarande på andra sidan är lägre. Det ger rumsbildningar på bron med möjlighet till utblickar och inblickar ömsom åt söder och ömsom åt norr.

Sjukhusbyggnaderna kommer att bli en stor volym, och gestaltningen av mellanrummen blir extra viktiga för att uppnå en välkomnande mänsklig skala. Bölja passar in i en sådan princip, där de varierande balkhöjderna bryter ner och skapar rum för de som går och cyklar på bron. Bänkarna på bron är trevliga, men osäkert vem som kommer använda dessa och de kan försämra säkerheten på bron.

De lutande väggarna på bron känns välkomnande och spännande att kunna utveckla. Samtidigt är det viktigt att väggarna inte blir klättringsbara. Eventuellt kan räckena behöva kompletteras eller så kan kanske väggarna höjas till exempel vid bänkarna. Väggarna är intressanta att utveckla i samarbete med en konstnär så som förslagsställaren beskriver. Finns risk för skadegörelse och det är viktigt att välja hållbara material.

För de som betraktar bron från Österleden eller uppifrån sjukhusbyggnaderna ger den gula färgsättningen och formen en association till rapsfälten som fanns här innan sjukhuset byggdes. Broförslaget har en karaktäristisk form, men kan förstärkas.

Broförslaget använder mittremsan för att sätta ner ett stöd. Bedömningen är att detta bidrar till en slankare bro och en större frihet i utformningen av huvudbalkarna. Det gör också att den totala materialtillgången bör kunna minimeras. Valet av stål känns som ett bra val, men man undrar om bron med denna utformning hade gått att bygga i trä istället. Skulle kunna vara intressant att utvärdera materialvalet i ett kommande uppdrag.

Lägre belysning är mindre bra ur ett trygghetsperspektiv och bron behöver kompletteras med belysning på stolpar.

Kostnaden som förslagsställaren angett känns låg, men förslaget har en relativt traditionell och enkel konstruktion som vi bedömer vara kostnadseffektiv. Riskerna för fördyringar är också begränsade.

Ståldelarna av bron, tråget och delar av stöden, behöver extra noggrann tvätt för att förhindra korrosion samt underhåll av rotskydd och målning. Avrinningen är viktig. Betongstöden behöver inte mycket underhåll och är enkla att

drifta. Alla delar måste vara åtkomliga för inspektion. Träbeklädningen på insidan kommer att behöva bytas ut och kräver mer skötsel, men görs från brobanan. Sopsaltning på vintern.

Förslag 2: Vågen till NSH

Förslaget Vågen till NSH är en träbro med en indelning i tre fack. Huvudbalkarna i limträ varierar mellan 2,1 och 3 meter och sticker upp över gång- och cykelvägen mellan 0,6 och 1,5 meter.

Sjukhusbyggnaderna kommer att bli en stor volym, och gestaltningen av mellanrummen blir extra viktiga för att uppnå en välkomnande mänsklig skala. Vågen till NSH redovisas som en effektiv gång- och cykellänk, men med väl bearbetade anslutning i en mer mänsklig skala både på sjukhusområdet och mot bostadsområdet i väster. Detaljerna i landfästen och mellanstöden är fint bearbetade. Med de långa spannen får bron ett ganska massivt intryck.

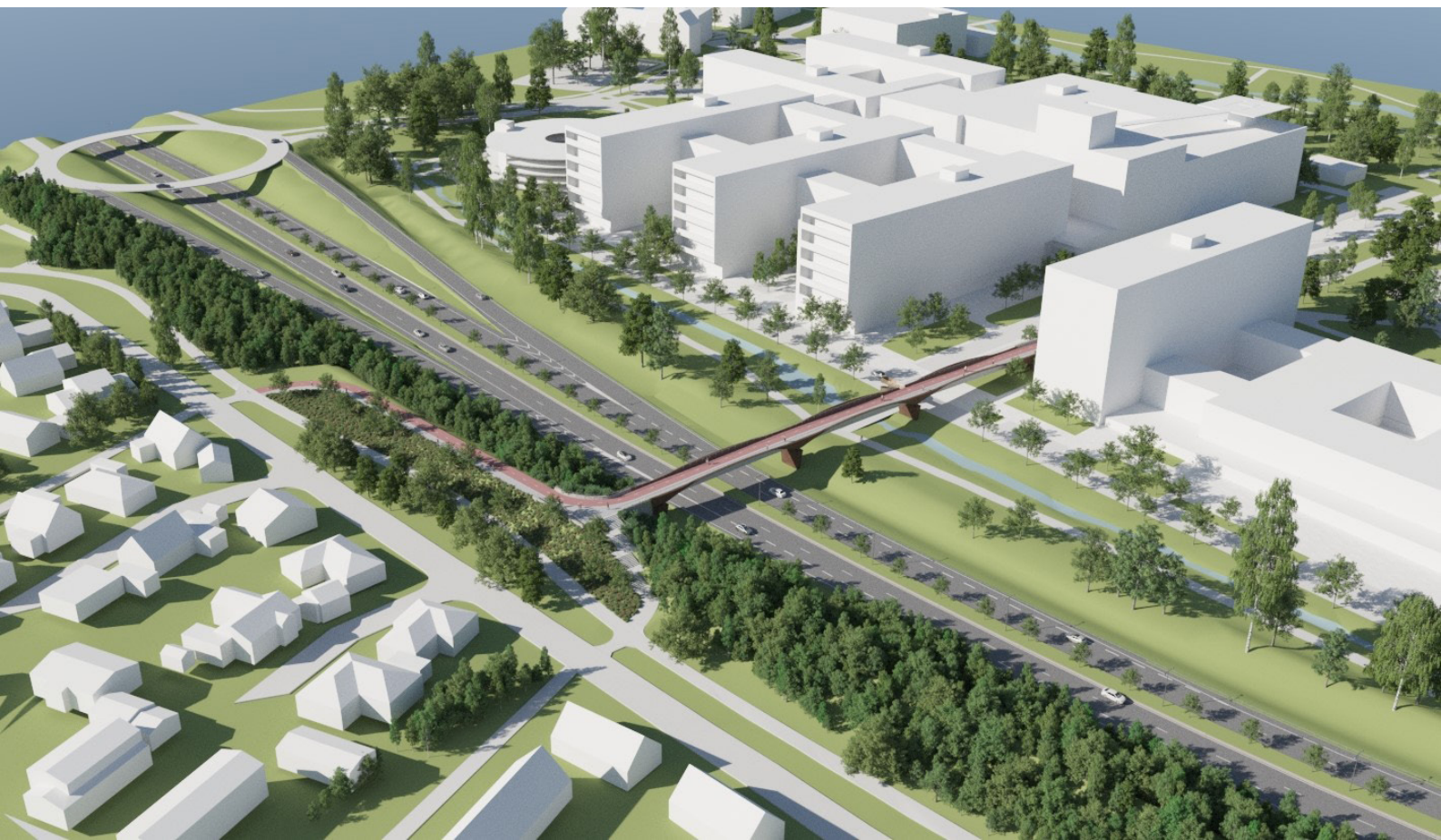
Vi är glada för att ni tagit fram ett förslag på en träbro i denna skala. Dock känns det motsägelsefullt att använda stål för att klä in och skydda träkonstruktionen. Man undrar också om de upp till tre meter höga limträbalkarna hade kunna göras smäckrare med fler stöd.

Lägre belysning är mindre bra ur ett trygghetssperspektiv och bron behöver kompletteras med belysning på stolpar.

Broförslaget ska byggas ihop och lyftas på plats i tre delar. Mellanstöd undviks i Österledens mittremsa för att minska grundläggningskostnaden och minimera arbete i trafikmiljö. De långa spannen innebär dock att bron blir ganska grov. Skulle kunna vara intressant att utvärdera möjligheten att minska konstruktionstjocklek med fler stöd i ett kommande uppdrag.

Kostnaden anges ligga något över redovisad budget, men konstruktionen bedöms vara kostnadseffektiv och relativt förutsägbar. Träbroar av denna storlek kan dock kräva nytänk hos entreprenörerna, vilket kan försvåra kalkylen.

En träbro behöver mer drift, såsom ytbehandling. Betongstöden behöver inte mycket underhåll och är enkel att drifta. Träkonstruktionen behöver täckas för att hindra fuktinträngning. Cortenplåt har en tendens till att ge missfärgningar och "rinna" med tiden. Sopsaltning behövs på vintern.

Förslag 3

Förslag 3 är uppbyggd av en lådbalk i stål som spänns upp i lutande bågar i två fack. Broförslaget innebär att cykelvägen får en svag S-form i passagen över Österleden.

Sjukhusbyggnaderna kommer att bli en stor volym, och gestaltningen av mellanrummen blir extra viktiga för att uppnå en välkomnande mänsklig skala. Förslaget kopplar till den stora skalan i sjukhuset och Österleden samtidigt som S-kurvan ger en variation i rumslighet för gående och cyklister. Broförslaget är formmässigt spännande och konstruktionen känns väl genomtänkt. Bilderna visar förslaget i en öppen miljö med relativt lite vegetation. Samtidigt önskar vi att dela av Österleden och lokalgatan i mindre rum med markmodellering och grönska. Broförslaget kan nog fungera inbäddad i grönska, men en del av den formmässiga elegansen hade kommit till sin fulla rätt över ett vattenområde eller annan öppen yta istället.

Broförslaget höjer sig och blir ett tydligt landmärke längs Österleden. Uppe från sjukhusbyggnaderna påminner gestaltningen om en DNA-spiral.

Belysningen är integrerad i räcket och i bågarna. För att uppnå en trygg miljö på bron anser vi inte att det räcker med belysning i räcket. Tillräcklig belysning går nog att åstadkomma från bågarna så att inga ytterligare stolpar behövs på bron.

De två långa spannen ger stor belastning på det enda mellanstödet även om de horisontella krafterna tas upp av bågarna. Runt mellanstödet finns anläggningar under mark som man behöver ta hänsyn till, men samtidigt är det en fördel att undvika ytterligare stöd på andra platser.

Förslag 3 har en komplex konstruktion som kräver en uppjustering av budgeten. Kostnadsberäkningen för en komplex konstruktion är också mer osäker, vilket ökar risken för fördyringar i entreprenadskedet. Hur bron ska byggas skulle behöva utvecklas, men bedömningen är att konstruktionen behöver lyftas dit i delar med tillfälliga stöd innan hela samverkan uppnås mellan brobanans lådbalk och bågarna. Det kan ge flera moment där trafiken på Österleden påverkas.

Alla delar av bron behöver vara åtkomliga för inspektion. Inspektionsmässigt är broförslag 3 komplicerad då det krävs klättring och vid arbeten ute på bågarna behöver avstängning av körbanan på Österleden göras under tiden av arbetsmiljöskäl. Byte av belysning i bågarna behöver också klättring. Detta broförslag behöver en gedigen drift- och underhållsplan tillsammans med en utförlig inspektionsplan. Lätt att få repor och skav som rostar. Avrinningen är viktig. Halkfri ytbehandling finns inte, utan troligtvis behövs sopsaltning under vintern.

Fortsatt arbete

Bedömningsgruppens rekommendation

Bedömningsgruppen rekommenderar att gå vidare med projektering av gång- och cykelbron över Österleden med förslagsställarna bakom **förslag 1 - Bölja**. Förslaget är det som bäst svarar mot de bedömningskriterier som definierats för projekttävlingen.

Med förslaget Bölja som utgångspunkt vill vi skapa ett ombonat landskap för gående och cyklister i kopplingen mellan staden och det nya sjukhusområdet på andra sidan Österleden. Förslagets beskrivningar visar förståelse för den mänskliga skalan och det sinnliga i mellanrummen på sjukhusområdet och översätter detta på ett fint sätt till gång- och cykelbron över Österleden. Den varierande höjden på brons sidor ger växelvis utblickar åt norr och söder från bron samtidigt som det ger karaktär åt bron. Den gula färgen bidrar till helhetsintrycket. Konstnärlig bearbetningen av insidorna på bron är ett intressant grepp att jobba vidare med. Med en relativt enkel konstruktion underlättas både byggande och framtida drift- och underhåll. Sammantaget tycker vi att förslaget kommer att visa vägen för god arkitektur i den stora satsningen på ett nytt regionsjukhus i Helsingborg.

Utveckling i fortsatt arbete

Broförslaget kommer att behöva utvecklas i projekteringsfasen när det gäller trygghet och säkerhet kopplat till räcken, avskärmning mot Österleden, bänkar och belysning. Konstruktionen med flera stöd och korta fack ger en frihet i utformningen, och detta ser vi möjligheter att utveckla i det fortsatta arbetet. Den karaktärsfulla formen på bron får gärna förstärkas.

Processen att jobba med konstnärlig bearbetning av insidorna på bron behöver utvecklas för att hitta material och konstruktioner som är långsiktigt hållbara.

Produktionsmetoder och materialval i olika delar av konstruktionen kommer att behöva studeras närmare i det fortsatta arbetet.

